

Status
Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
13 december 2022

Eindtermijn
22 december 2022

Onderwerp

Startnotitie provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat

Advies

1. Vast te stellen de startnotitie voor het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK).
2. Vast te stellen de brief naar PS over de startnotitie van het pMIEK.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de startnotitie van het pMIEK.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om het voorwoord te schrijven in samenwerking met de relevante partners.

Bijlagen

- 221201 - startnotitie pMIEK
- GS brief aan PS - Startnotitie provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat - DOS-2015-0005387

1 Toelichting voor het College

Binnen Zuid-Holland hebben we een breed scala aan ruimtelijk economische ambities en opgaven, zoals de verstedelijkingsopgave en nieuwe werklocaties. Zonder passende energieinfrastructuur kunnen deze ambities niet gerealiseerd worden. De verduurzamingsopgave in onze samenleving heeft een grote impact op het energiesysteem. De vraag naar regionale energieinfrastructuur gaat aanzienlijk veranderen en intensiveren. Dit blijkt ook uit de provinciale Stysteemstudie Energie Infrastructuur Zuid-Holland 2020-2030-2050 dat de komende 30 jaar in Zuid-Holland veel nieuwe energieinfrastructuur nodig is om in de behoefte van warmte, elektriciteit, duurzame gassen en CO2 te voorzien. De vraag naar onder andere elektriciteit zal 2 tot 3x toenemen.

Recente berichtgeving geeft ook aan dat het elektriciteitsnet vol raakt, ook in Zuid-Holland. Medio november 2022 is reeds door TenneT een eerste vooraankondiging gedaan voor mogelijke congestie in het Haven Industrieel Complex vanwege een sterk toenemende vraag naar elektriciteit. Deze situatie zal in de komende jaren waarschijnlijk toenemen.

Om te zorgen dat de energieinfrastructuur tijdig gerealiseerd wordt, is een nieuwe aanpak nodig. De huidige energieinfrastructuur en de manier van ontwikkeling van het netwerk past niet bij het energiesysteem van de toekomst. De behoefte aan energieinfrastructuur overstijgt hetgeen met de gangbare werkwijze kan worden gerealiseerd door schaarste van tijd, ruimte, geld en menskracht. In interprovinciaal overleg (IPO) is afgesproken dat provincies een actieve rol in de programmering van regionale energieinfrastructuur.

Provincie Zuid-Holland heeft met de netbeheerders TenneT, Liander, Stedin en Westland Infra gezamenlijk gewerkt aan de voorliggende startnotitie om dit proces te doorlopen. Dat resulteert in het zg. provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (pMIEK). Er is een gezamenlijke behoefte aan programmeren (wanneer komt wat waar) en zonodig prioriteren (waar mag het eerst). Deze programmering landt in het pMIEK. Dit ziet toe op de integrale ontwikkeling van vraag en aanbod van energie, dus bezien vanuit alle sectoren. Het pMIEK wordt tweejaarlijks geactualiseerd, in lijn met het ritme van de investeringsprogramma's van de netbeheerders.

Dit geeft onder andere invulling aan de vraag van minister Jetten in de kamerbrief van 30 juni 2022¹ om een startnotitie op te leveren voor het pMIEK en in Q2 2023 een eerste iteratie van het pMIEK doorlopen hebben.

Programmering van energieinfrastructuur strekt nadrukkelijk verder dan het thema verduurzaming. Het heeft relevante impact op onder meer de (mogelijkheden voor) ruimtelijk-economische ontwikkelingen binnen de provincie. Het gaat daarbij om het samenspel tussen investeringen in energieinfrastructuur en het (beleidsmatig, ruimtelijk) mogelijk maken en sturen op vraag en aanbod van energie. Schaarste (ruimte, tijd, geld, arbeid) vragen om lastige keuzes rondom regionale energieinfrastructuur. Hierbij is democratische legitimiteit nodig voor lastige en integrale keuzes. Provincie is aan de

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/06/30/voortgang-ontwikkelingen-meerjarenprogramma-infrastructuur-energie-en-klimaat-miek-en-projecten-rijkscoördinatie-regeling-rcr>

publieke zijde eigenaar van dit proces.

Beoogd resultaat is een uitvoeringsprogramma voor de provinciale energieinfrastructuur voor 2030-2035-2040. Het legt vast waar wanneer welke projecten (verzwaringen/uitbreidingen) worden gerealiseerd en welke partij voor welke bijbehorende actie(s) verantwoordelijk is. De borging van de uitkomsten van het pMIEK gebeurt via besluitvorming bij alle deelnemende partijen en directies van de netbeheerders. Dat vindt bij de netbeheerder plaats in investeringsplannen en door provincie en gemeenten in borging in omgevings-, economisch- en maatschappelijk beleid en heeft (nog) geen formele status. Het traject van integraal programmeren kent nog veel onzekerheden en ontwikkelrichtingen. Hier wordt in de notitie pragmatisch mee omgegaan. Er wordt ingezet op een werkbare uitvoering van theoretisch plan, wat mogelijk ook flexibiliteit vraagt.

Provincie brengt belang en beleid in als onderdeel van ontwikkeling pMIEK en borgt de uitkomsten ervan in haar beleid. Dit sluit aan op de provinciale rol op het gebied van Ruimtelijke ordening en bijbehorende beleidsambities, de ruimtelijke puzzel.

Programmering gaat om samenwerking tussen decentrale overheden, netbeheerders en andere betrokkenen. Programmering van energieinfrastructuur is gebaat bij betrokkenheid van gemeenten en vice versa. Hiervoor wordt gemeentelijk vertegenwoordiging in het pMIEK voorzien vanuit de verschillende regio's. Wel geldt dat de verhouding met gemeenten in dit proces anders is als b.v. bij de Regionale Energie Strategie.

Daarnaast worden ook andere acties genomen en zetten we ons ook in voor o.a. slimme keuzes om infrastructuurbehoefte te verminderen. Belangrijk is te vermelden dat programmeren niet gaat over acute netcongestie; er wordt met de regionale netbeheerders ook gewerkt aan actieve monitoring en het onderzoeken van mogelijkheden om de huidige plannen en ontwikkelingen tot 2025 zondig versneld te kunnen realiseren. Het bestuurlijke overleg tussen Provincie en netbeheerders dat is voorzien in het kader van programmering en het pMIEK zal naar verwachting een bredere agenda kennen, die ook gericht is op de korte termijn. Met het oog op de korte termijn kan provincie indien nodig ruimtelijke ordeningsinstrumenten inzetten. De provinciale rol en activiteiten zijn reeds opgenomen in de visie en het programma van de herziening van het omgevingsbeleid module Energie.

Voor 2023 is capaciteit en middelen beschikbaar gesteld door het Rijk. Financiering van inzet na 2023 is nog onduidelijk. Hierover zal in IPO verband afspraken met het Rijk gemaakt moeten worden.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW	: € 550.000,00
Programma	: Ambitie 3 - Schone energie voor iedereen
Financiële risico's	: Rijksfinanciering voor middelen vanaf 2024
Beheersmaatregelen	: belegt bij overleg IPO en Rijk over inzet pMIEK

Voor het PMIEK zijn aparte bestuurlijke afspraken gemaakt met het Rijk omdat deze taak niet in die mate voorkwam in het ROB-advies. In het BO van 30 juni 2022 zijn afspraken gemaakt over aanvullend 6,6 miljoen voor PMIEK. Dit bedrag wordt voor 2023

vrijgemaakt bij ministerie van EZK en zullen gelijk over de 12 provincies worden verdeeld. Deze middelen worden ingezet voor capaciteit en producten om te komen tot het pMIEK en hieraan uitvoering te geven in 2023.

Juridisch kader

Er worden geen juridische verplichtingen aangegaan.

2 Voorafgaande besluitvorming

In januari 2021 heeft provincie de Stroomstudie Energie Infrastructuur Zuid-Holland 2020-2030-2050 vastgesteld. Aansluitend is in IPO-verband ook gesproken over regionale energieinfrastructuur en is er een taskforce Regionale Energie Infrastructuur (REIS) aangesteld om dit op te pakken. Januari dit jaar is door IPO bestuur op basis van het advies van de BACs en de taskforce REIS besloten om als provincies een actieve rol op te pakken bij het integraal programmeren van de regionale energieinfrastructuur. Vervolgens is in de landelijke interbestuurlijke werkgroep onderzocht dit beter aan te laten sluiten bij landelijke trajecten, het BO MIEK (Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat) en de ruimtelijk borging daarvan. Inmiddels is de term REIS vervangen door pMIEK, voor een begrijpelijker samenhang met de plannen op rijksniveau onder de noemer MIEK.

3 Proces

Om te komen tot de startnotitie is (ambtelijke) in- en externe samenwerking gestart om deze notitie gezamenlijk op te stellen. Door middel van werksessies is betrokkenheid en input van gemeenten opgehaald en meegenomen in de startnotitie. Intern is betrokkenheid en afstemming met diverse beleidsopgaven, waaronder Ruimte, Economie en Mobiliteit.

Ook in het proces om te komen tot het pMIEK zal worden samengewerkt met genoemde partijen. Provinciale Staten zullen geïnformeerd worden over het pMIEK en betrokken worden bij de eerste iteratie van het pMIEK.

4 Participatie en rolneming

De provincie heeft in het traject tot nu werksessies georganiseerd met o.a. betrokken gemeenten en gaat in het proces gemeenten betrekken bij het ontwikkelen van het pMIEK. Hiervoor zijn verschillende sessies voorzien. Daarnaast worden andere stakeholders betrokken in het proces.

5 Communicatiestrategie

Er is op dit moment geen specifieke communicatie over het pMIEK voorzien.